

John Willy Jacobsen
Heia Husmorlag
Om et aktivt kvinnearbeid
i 1950-årene

Helt fra starten i 1953 viste Heia Husmorlag et sterkt engasjement gjennom aktiviteter på flere områder. Arbeidet gikk i hovedsak ut på å styrke og utvide husmorens kunnskaper, men laget ble også til hjelp og støtte for mange i lokalsamfunnet.

Jeg har gått gjennom protokollene fra 1953 til 1962 og skrevet en kort historie om de tallrike aktivitetene husmødre engasjerte seg i. De gir et innblikk i hva et husmorlag drev med og glimt fra en tid da husmorens rolle var sterkt knyttet til hjemmet. Aktivitetene er samlet tematisk.

Startet som en mødreforening ved skolen

Den 17. mars 1950 var foreldrene invitert til Heia skole for å danne en foreldreforening, men den fikk et noe annet innhold. I møtet la lærer Rolf Foss fram et forslag om å danne en mødreforening isteden. De fremmøtte fulgte rådet, og det første styret ble valgt med Margit Gravdal som formann. Møtene ble lagt til siste mandag i måneden.

To medlemmer skulle være vertinner på møtene, og begge ha med en kake og en gjenstand til utlodning, verdt ca. 2 kroner. Det var også enighet om å kjøpe materialer til håndarbeider som det kunne arbeides med på møtene og loddet ut til inntekt for foreningen. Av praktiske oppgaver skulle damene sørge for bevertningen til lærere og vakter ved skolens eksamensdager.

I møtet 31. august 1953 vedtok foreningen at

Heia skole 1939. Det var her Heia Husmorlag ble stiftet 31. august 1953, etter at det fra 1950 hadde fungert som en mødreforening knyttet til skolen. Møtene i laget ble holdt på Heia skole til Husmorhuset ble tatt i bruk i 1958. (Lier Historielags bildesamling.)

den skulle slutte seg til Norges Husmorforbund (NH). Det betydde at den ble formalisert innenfor NHs lover der det var lagt vekt på å samle landets husmødre i arbeid for hjemmene, etisk, sosialt, kulturelt, økonomisk og hygienisk.

Den formelle tilknytningen fant sted 27. september 1953 og navnet ble endret til Heia Husmorlag. Kontingenten var satt til 7 kroner året.

Det nye styret fikk denne sammensetningen: Johanne (Nan) Olsen (formann), Aslaug Olsen (nestformann), Dagny Haugen (kasserer), Klara Hansen (sekretær).

Siden stiftelsen var ni møter holdt på skolen. Men skulle dette møtestedet bli en varig løsning? Gjellebekk og Lierskogen bedehus kom med i vurderingen, men styret mente at skolen var det best egnede stedet. Det ble også løsningen etter godkjennelse fra Lier skolestyre.

Engasjement for barn, ungdom og eldre

Skolens hjelpere

Kontakten med skolen fortsatte også etter organisasjonsendringen. Det neste tiltaket finner vi ved skoleskirennet i 1954. Etter guttenes hopprenn og jentenes utforrenn, ble lærerne og dommerne servert ertesuppe og rundstykker etterfulgt av kaffe og kaker. Elevene fikk kakao eller melk til nistene sine.

Denne servicen fortsatte ikke bare ved skirenene i årene fremover, men også på 17. mai og eksamensfesten. Medlemmene stilte opp med smørbrødfat, og det ble kjøpt brus, boller og wienerbrød for lagets regning. På eksamensfesten i 1956 ble 42 barn og lærerne servert av kvinnene. Om dette leser vi i protokollen: "Maten smakte aldeles fortreffelig for det ene fatet etter det andre ble tømt. Og boller som er barnas livrett ved siden av brus, fikk vi stor avsetning på. Lærerne, fru Stabekk og Grosvold, takket barna for den tiden de hadde vært sammen på skolen og ønsket dem alt godt i livet fremover. De som skulle fortsette, ble ønsket velkommen tilbake etter ferien. En av elevene i 7. klasse takket lærer Grosvold for den tiden de hadde vært sammen og overrakte en gave til minne, og en av

mødrene til barna i 3. klasse overrakte fru Stabekk en gave til minne og takk for alt. (...) Noen av elevene fra 6. klasse oppførte et skuespill til alle tilhørernes store begeistring. Festen ble avsluttet med "Alltid freidig når du går".

Gymnastikkpartier kommer i gang

Husmorlaget ønsket å gjøre mer for lokalsamfunnet. Kvinnene var opptatt av at barna skulle få svømmeundervisning ved Drammens Bad. Resultatet ble at to medlemmer fulgte barn i de tre første klassene til undervisningen.

Men elevene burde lære flere ferdigheter, mente kvinnene. I 1958 fikk de i stand et turnparti for jenter, ledet av Ragnhild Sand. Skolestyret bevilget penger til å kjøpe bukk, matte og springbrett som ble stilt til disposisjon for partiet.

Vinteren 1959 skulle det startes et parti for gutter fra 3. klasse med Gotfred Tveten som instruktør. Interessen var liten. Bare noe få meldte seg. Årsaken var kontingenten på kr 12. Laget bestemte derfor å søke kommunen om støtte slik at den kunne settes lavere. Om partiet kom i gang er usikkert. Noe senere ble lærer Audun Tveide engasjert som instruktør for guttene. Da var Husmorhuset bygd, og undervisningen fant sted der.

Arbeidsstuene

Vinteren 1955 ble et forslag til et nytt, mulig initiativ drøftet. Tanken var å starte en arbeidsstue for barn i alderen 8-12 år. Den kom i gang våren dette året med 13 deltakere, ledet av Karen Halvorsen og Astrid Ovenstad som begge hadde vært på kurs i ledelse av arbeidsstue. Dette tiltaket for de minste fortsatte i årene som fulgte.

For de voksne kom Maien Labråten til å bli en god støtte og instruktør. Hun hadde en spesiell bakgrunn som det er grunn til å nevne: I 1947 hadde Lier kommune besluttet å få i gang en hjelpesystue i Lier. Bakgrunnen var å gi hjelp til selvhjelp for hundrevis av kvinner med klipping, rissing, måling og søm. Og behovet var stort. En statistikk fra 1949 viser at systua det året dro rundt til 18 steder i kommunen og at 1049 husmødre hadde deltatt. Maien Labråten ble fra starten ansatt som leder av systua, som hun drev til 1953. Mot slutten av 1950-årene falt interessen, og i 1960 la kommunen systuen ned.

I siste halvdel av 1950-årene var Maien

HEIA HUSMORLAG

Idrettsplassen på Tveita, 10. juni 1956. Heia Husmorlags mosjonsparti med 20 damer har oppvisning ledet av instruktøren, Ragnhild Sand. Arrangementet var kommet i stand for å skape blest og inntekter til det nye skolekorpset i kretsen. Andre deltakere var skolekorpset ved Høvik og Hegg og Lierskogen Sangkor. (Utlånt av Astrid Ovenstad.)

Labråten en hyppig gjest i Heia Husmorlags møter, en dyktig instruktør som ofte ble brukt i lagets kurs i klipping og søm. Kursene ble holdt to ganger i uken over tre uker. Enkelte ganger var de åpne for alle.

Dette må ha vært positivt, også sett fra myndighetenes side, for i 1959 fikk husmorlaget en støtte fra Kirke- og undervisningsdepartementet på kr 200.

Etter hvert falt interessen, og tiltaket ebbet ut i begynnelsen av 1960-årene.

Stort stevne på idrettsplassen 10. juni 1956

I november 1955 fikk styret en forespørsel om husmorlaget kunne bli et støttelag for et guttemusikkorps som en del ildsjeler forsøkte å få i gang. Det var et ansvar laget ikke kunne forplikte seg til. Selv om korpset ikke ble en del av lagets historie, kan det være interessant å gi et kort sammen- drag av korpsmusikkens historie på Lierskogen.

På den tiden hadde den ligget nede i ca. tre år, etter at Lierskogen Ungdomskorps var oppløst i 1952/53. Fra dette korpset går linjen tilbake til 1938 da Aksel Brenna startet et guttemusikkorps i grenda, for øvrig det første i Lier. Det var imidlertid ikke tilsluttet Norges Landsforbund av Gutte- og Amatørkorps, derfor regnes Sylling

Guttemusikkorps som det første organiserte i Lier, for øvrig stiftet det samme året. I 1941 ble guttekorpset omdannet til et ungdomskorps som var i drift til 1952/53. Et forsøk på å starte et guttekorps i 1954 hadde ikke lyktes.

For å skape blest om et nytt korps, ble det søndag 10. juni 1956 arrangert et stort stevne på idrettsplassen med en rekke lokale underholdningskrefter. Det er interessant å formidle noen glimt fra stevnet fordi det viser trekk fra lokalkulturen på den tiden:

I strålende vær startet oppmarsjen fra skolen fram til idrettsplassen. I defileringen kunne folk vinke til korpset fra Høvik og Hegg, Lierskogen Sangkor og Heia Husmorlags mosjonsparti.

Det var stort fremmøte på plassen, med folk både fra og utenfor kretsen. Arrangementet startet med oppvisning av mosjonspartiet med om lag 20 damer, ledet av Ragnhild Sand og akkompagnert av Helene Selbo. Trekkplasteret var datidens kjente underholder, Kirsten Langbo fra Pukerud. Hun holdt barnetime med dukketeater, historier, sang og gitarspill. I programmet fikk tilskuerne også oppleve Heia Husmorlags teatergruppe som fremførte to sketsjer, trolig med lokalt tilsnitt. Arrangementet ble avsluttet med dans til tonene av Silver Tone Band.

HEIA HUSMORLAG

Det hører med til historien at husmorlaget ikke glemte korpset som skulle startes. Det ble støttet med kr 500.

Laget ble også involvert i nydannelsen av Heia Ungdomslag som hadde ligget nede fra 1948. Bakgrunnen var at styret vinteren 1959 hadde fått et brev fra en del ungdommer på Lierskogen med spørsmål om å få hjelp til å få startet et ungdomslag. Brevet var underskrevet av Erik Ovenstad, Nils Røed, Solveig Øen, Ole Marius Evensen og Håkon Grosvold jr. Styret var positivt, men på hvilken måte finnes det ingen opplysninger om i protokollen. Ungdomslaget ble imidlertid nyetablert på et møte på Husmorhuset 1. april 1959.

De eldre ble heller ikke glemt

De eldre i kretsen fikk også glede av kvinnes engasjement. Allerede det første året, 30. desember 1953, kunne damene invitere til juletreffest på Lierskogen bedehus. Vi legger merke til at betegnelsen "eldre" på den tiden ble regnet fra 60 år.

Gjestene ble møtt med kaffe og kaker. Deretter holdt pastor Steinar Sande juleandakt (klokker og hjelpeprest i årene 1949-1955). Siden var det gang rundt juletreet, med sanger akkompagnert av lærerinne Margrethe Stabæk ved pianoet. Etter en liten pause leste fru Sande fortellingen "Julegjesten". Deretter var det igjen gang rundt juletreet. Lierskogen Sangkor var en sentral aktør i festen.

Juletreffestene fortsatte i årene fremover etter stort sett det samme mønsteret med antall deltakere fra ca. 20 til over 50. Lierskogen sangkor og presten var årlige gjester. Etter pastor Steinar Sande fulgte en kort tid Evald Didriksen, deretter Rolv Beisvåg. Blant andre medvirkende nevner vi Helene Selbo og Margrethe Stabæk som underholdt med opplesning.

Slik ble inntektene skapt

Basarene var den største inntektskilden. I 1954 fikk laget i stand en stor basar der det ble loddet ut tre dukker med flotte klær sydd av noen medlemmer. Dukkene ble senere stilt ut hos kjøpmann O. M. Evensen.

Basarene kunne ofte ha et innslag av læring. På denne basaren demonstrerte fru Espeli smørbrødskjæring der det ble laget de flotteste smørbrød, som for øvrig ble auksjonert bort. Damen

må trolig ha vært den senere kjente "TV-matmoren" Ingrid Espeli Hovig.

I 1955 var det en ny basar som strakte seg over tre uker, to uker på Gjellebekk, den siste på skolen. Disse dukkelotteriene må ha vært populære og gitt gode inntekter, for de ble gjen tatt også i 1957, denne gangen med klær sydd av fru Sagvolden. Loddene til 10 øre ble solgt av medlemmer som besøkte hver familie i kretsen.

Dette året kom også en papirinnsamling i gang sammen med korpset. Papiret ble hentet hos hver husstand, trolig med lastebilen til Erling Ovenstad. En filleinnsamling ga også noen kroner til kassa.

Arbeid for husmorens egenutvikling

Kurs og foredrag

Den andre hoveddelen av virksomheten gikk ut på å styrke rollen som husmor. Det betyr at lagets 61 medlemmer (registrert i 1956) hadde gode muligheter både til praktisk og teoretisk egenutvikling.

Her er noen eksempler:

1955

- Fru pastor Sande holdt et foredrag om bøker. (Legg merke til en dames tittel som var gift med en mann av datidens høye, sosial status.)

1956

- Kurs i Familiekunnskap.
- Kurs i å lage blomster av gamle nylonstrømper til bruk som kjolepynt. Det fulltegnede kurset ble ledet av fru Bergan fra Tangen Husmorlag.
- Kåseri om "Barn og barnehjem".

1957

- Lærer Torstein Eggum fra Lier folkeopplysningsråd viste to filmer. Den ene om moderniseringen av gammelt kjøkken. Den andre en svensk film, "Mamma ordner opp".
- Kurs i å lage gode smørbrød.

HEIA HUSMORLAG

1959

- Engelskkurs for nybegynnere i samarbeid med Lier folkeopplysningsråd. Interessen var så stor at det ble opprettet to partier.
- Kurs i familierådgivning.
- Foredrag om forebyggende helsearbeid. Lagt opp i samarbeid med Røde Kors og Norges Farmasøytisk kjemiske Industriforening.

Varedemonstrasjoner

Et innslag på møtene var ofte demonstrasjoner av nyvinninger som alle hadde til felles å gjøre husmorens arbeid enklere. Her er et utdrag som viser slike eksempler fra møter som ble holdt i årene 1954-1962. Dette gir oss også et bilde av hvordan stadig nye typer matvarer og hjelpemidler ble introdusert på markedet.

1954

- Besøk fra Dale fabrikk. Representanten viste to filmer, den ene om prosessen fra ull til garn, den andre om hvordan møllen herjer ulltøyet.

1955

- En representant fra Mile demonstrerte en båndopptaker. Demonstrasjonen førte til at laget kjøpte en båndopptaker som ble betjent av Helene Selbo.

1956

- En dame fra Husmortjenesten orienterte om produkter fra Margarinsentralen. Deretter delte hun ut smaksprøver med loff smurt med Melange margarin og Mills kaviar og grønnsaksalat med Mills majones.

1957

- Demonstrasjon av en konsulent fra Drammen som viste en rekke produkter som skinnfrie pølser, sennep, margarin, appelsinmarmelade og vaskepulver.

1958

- Besøk av en representant fra Piaff symaskiner. De fremmøtte fikk demonstrert flere typer,

blant dem en automatisk som kunne sy alt fra alminnelig søm til det fineste broderi.

- Demonstrasjon fra Triumf av vaskemaskiner, komfyrer, symaskin og strikkemaskin.
- Demonstrasjon av et fjernsynsapparat.

1960

- Laget var på vareshow i Drammens Teater der det var demonstrasjon av forskjellige moderne husholdningsmaskiner. I underholdningsdelen fikk tilhørerne møte "den syngende husmor" (det må ha vært Elisabeth Grannemann) som høstet stort bifall.

1962

- En representant fra Transparent Emballasje (drammensbedrift, etablert i 1955) viste og fortalte hva plast kunne brukes til i husholdningen og i hjemmet ellers. Damene fikk med seg flere typer plastposer og en del som de senere skulle lodde ut.
- I samarbeid med Lier Bondekvinneag demonstrasjon av elektriske kjøkkenmaskiner fra firmaet Ragnar Schinnes i Drammen.
- Fru Pharo snakket om dypfrysning av matvarer og om fordelene ved å ha en dypfryser i hjemmet. Hun demonstrerte også håndmikser og elektrisk komfyr med grill.

Underholdning og fester

Moro med mosjonspartiet og teatergruppa

Etter at laget var kommet godt i gang, var om lag 55-60 medlemmer skrevet inn. Gjennomsnittlig 30 var til stede på møtene som ble holdt en gang i måneden, unntatt om sommeren.

Programmet i det enkelte møtet var av ulik karakter, de fleste med innhold til praktisk nytte og egenutvikling. Men vi skal ikke glemme en annen side – underholdningen.

Allerede fra en tidlig start opptrådte lagets mosjonsparti med om lag 20 damer ledet av instruktøren, Ragnhild Sand. En gang hadde hun også med seg piketroppen som viste sine ferdigheter i en gymnastikkoppvisning.

I juni 1955 arrangerte laget underholdningsaf-

HEIA HUSMORLAG

ten på idrettsplassen med turnoppvisning og humoristisk fotballkamp der både kvinner og menn deltok, alle utkledd. Mot slutten av arrangementet gikk dansen livlig helt til kl. 24. Salget av is, mineralvann og pølser ga også penger i kassa, netto overskudd kr 650.

Lagets teatergruppe skapte mye moro med sine sketsjer. I denne delen av møtene var Helene Selbo en stadig brukt aktør. Hun fortalte morsomme skrøner fra Hadeland, leste humoristiske fortellinger og arrangerte gjettekonkurranser.

Jo, de hadde nok mye moro disse damene. Som for eksempel festen nyttårsaften 1955 som de arrangerte på Borgstad sammen med Lierskogen Vel. Her var det et innslag av teatergruppa som fremførte sketsjen "Musikalsk gjettekonkurranse". Til stor jubel fikk deltagerne også oppleve hvordan "husherrene" driver mosjon, de var nok ikke så myke og spenstige som husmødrene.

Et annet eksempel på gruppens kreativitet ble vist i en fest på Gjellebekk i mai 1957 hvor også ektefellene var med. Der vartet damene opp med en humoristisk gymnastikkoppvisning med navnet "Familien Bloms morgengymnastikk". Kvelden ble avsluttet med dans til båndopptaker med musikk som var tatt opp av Helene Selbo.

Damene hadde også mange turer, blant disse besøk ved teatre i Oslo, omvisning på Freia Fabrikker og Lilleborg Fabrikker.

Husmorhuset

"Kvinner selv sto opp at strede"

Det var ingen varig løsning å holde møtene på skolen. Tanken om å bygge et husmorhus lå som et gyllent ønske hos damene, et ønske som kom til å bli oppfylt etter at laget fikk gratis tomt av Astrid og Erling Ovenstad. Da var drømmen om et eget hus kommet et langt skritt videre. Men ville de makte det økonomisk? Også det spørsmålet løste seg. Fra Anna og Reidar Hauger ble det gitt tilsagn om et lån på kr 25.000 mot vanlig bankrente og pant i eiendommen.

Kvinnene kunne nå gå videre med planene. Tegninger ble laget i november 1956, og i januar året etter fikk laget tegningene tilbake fra kommunen med godkjenning og byggetillatelse. For å kunne realisere prosjektet måtte det mye dugnadsarbeid til. To kvinner fikk oppgaven med

Karen Halvorsen, en av de mange husmødrene som var med i dugnadsarbeidene med å få bygd Husmorhuset i 1957/58. Her med en ytongblokk. Foto: VG. (Utlånt av Margit Tharaldsen.)

å koordinere arbeidet: formannen i laget, Nan Olsen og formannen i huskomiteen, Annie Ovenstad.

Den 2. mai 1957 startet den første dugnaden. Da kom kvinnene sammen i Tangen der de fjernet spiker fra kasser som de skulle bruke til forskalingen. - Vi var nøysomme, flere spiker rettet vi ut med hammeren slik at de kunne brukes om igjen, forteller Astrid Ovenstad. Neste skritt var å spikre sammen bordene til lemmer. Det ble gjort på to dugnadsdager, 22. og 23. mai. Med hjelp av noen ektefeller ble 200 lemmer spikret disse dagene.

Tomta lå der, lemmer var spikret. Så skulle tomta graves ut, og det med håndmakt! Det var nok mange som sperret øynene opp da rundt 20 damer en dag tidlig i juni troppet opp med spader og hakker for å gå løs på utgravingen. Damene var vant med å ta i et tak, både på jorda og i huset. De viste også et godt håndlag med redskapene. Etter hvert kom det stadig flere til, blant dem også noen av ektefellene.

Senere på sommeren ble grunnmuren satt opp, denne gang med hjelp av mannfolkene. Men støpingen av kjellerhalsen, det var delvis kvinnenes verk.

Huset skulle bygges med Ytong-blokker. De ble fraktet på lastebil fra fabrikken i Hokksund og levert tett ved dekket som var støpt. - Sjåføren

TIRSDAG 20. MAI 1958 SIDE 5

Husmødrene bygget sitt eget, prektige hus

2. mai i fjor begynte medlemmene av Heia Husmorlag å legge for- skallinger til eget hus, og allerede i går, 19. mai, kunne laget seie det nye huset. Det arbeidet laget medlemmer har utført, er ikke mindre enn imponerende. Damene har selv gravd ut til kjeller og vært opp hele huset. De har slitt og båret på sementtråkk, plings- blokker, mens de også ikke opp, og idag står huset der som et bevis på hva samarbeide og lagånd kan bringe.

Heia Husmorlags hus, som lagets medlemmer selv har bygd.

Formann i Heia Husmorlag er fru Nan Olsen, og hun har sammen med formannen i huskomiteen, fru Annie Ovenstad, stått i spissen for arbeidet med huset. Damene har møtt fram til dugnad to dager hver eneste uke fra kl. 9.30 til kl. 12. Men, så heldig som de ikke vært. To kvelder i uken har medlemmene stått et tak med og på et øyeblikk på dette huset som skal bli til felles glede og gavn for alle på Heia.

Fru Nan Olsen kan fortelle at det er låst 25 000 kroner på huset, — og mere skal vi heller ikke ha. Begger hun bestemt til.

— Det så ha vært stramt?

— Vi vil jo nødig ha dette året som igjen. Det var hardt mange ganger, men nå står huset der, og da får vi tro vi slipper på noen år.

Mesteparten av plasset i Husmorlaget er oppgitt av den store salen. Ved siden av denne er kjøkken og gang. Kjellerstajen inneholder foretølg bare garderobe, men med tiden er det meningen å innrede bed der.

— Hvordan dere lever- tankt på å bygge eget hus?

— Det kom i grunnen ganske fort på. Vi hadde lenge latt planer om å anlegge barnehage, og så fikk vi denne tomten gratis. Da var det at tanken midt i seg at vi skulle bygge vårt eget hus. Så satte vi lagd, og på ett år var huset reist.

for et. Vi kjøper bl.a. å få kino her. Det husmorlaget har har gjort, er faktisk å bygge et helt lite samfunnsliv, og særlig betoning vil skilles for å verdsette medlemmernes uopnyttige innsats. Heia Husmorlag er bare fem år, men det er som kjeld i ungdommen man har de trygste løstene.

Til ble huset innviet med en enkel tilbedning, hvor alle, såvel de innbødte som lagets egne medlemmer, lot til å finne seg utmerkede tilbede, og latteren rangt gjennom salen mer enn en gang. For bevestningen, som bestod av smørbrød og kaker fra medlemmene, spilte Heia Skoles Musikkorps under sin dirigent Halvor Halvorsen.

Fru Berth hadde skrevet en prolog for anledningen, der hun minnet arbeidet med bygget og mange små episoder i den forbindelse. Mange var de hilser den nye husetens smøkk, og mange var gavene. Fru Berth fra Nøgne Husmorforebund hilste fra forendet og ønsket tillykke med huset, et hus som vil bli til felles gavn og til bygdens beste. Vi må være sammensmøkkere såvel som husmødre og fortår vi samarbeidet, kommer vi langt, uttalte fru Berth.

Fra kretsen hilste fru Jensen, som ønsket det var utrolig det Heia Husmorlag har holdt på med. Fru Jensen fortalte at man i kretsen var imponert over laget. De virket som et eksempel for mange andre og gav dem lyst til å realisere kanskje noe henimot så stort. Fru Jensen overrakte blom-

Husmorlag og mange andre. Fru kommunen, lille Helgerud ved bygningskontoret.

En stor del av arbeidet holdt fru Beisvang, og pastor Beisvang holdt andakt.

Utklipp fra Drammens Tidende og Buskeruds Blad 20. mai 1958.

løftet blokkene fra lasteplanet og jeg tok imot dem og satte dem på det støpte dekket. Det var et tungt arbeid, minnes Astrid Ovenstad. Etter en kyndig veiledning av murmester Arvid Knutsen, limte kvinnene sammen blokk for blokk. Etter fire uker var arbeidet ferdig og takstolene også reist. Hans Sørli hadde vært til stor hjelp i snekkerarbeidene.

Hele kretsen bidro med penger

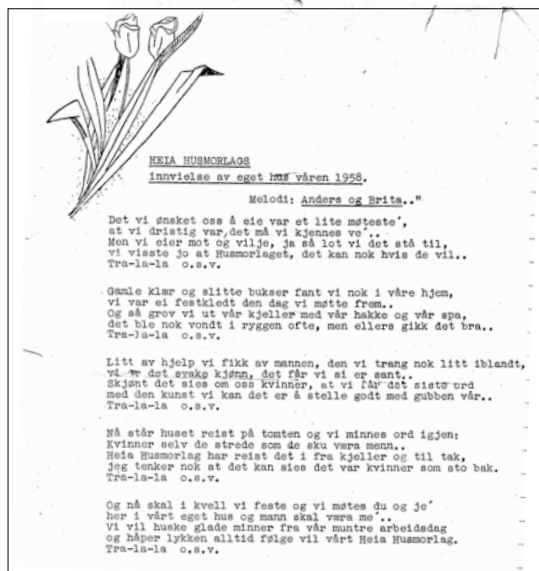
Folk i kretsen var begeistret for kvinnenes initiativ og engasjement og støttet opp om prosjektet. Blant annet fikk de tømmer fra Nils Heien, Karl Bakke, Karl Grøstad, Trygve Røed og Anders Gravdal. Tømmeret ble skåret på Heiasaga i slutten av mai 1957 med seks damer fra laget i sjaugegjengen. En varmtvannsbereder til kjøkkenet var også en gave. Lier kommune var imponert over engasjementet og som en anerkjennelse fikk

laget et bidrag på kr 3300 for å opparbeide et området ved elva, nær tomta. Kommunen ga også en tylf tømmer.

Dessuten mottok laget økonomisk støtte fra næringslivet på stedet, og penger kom inn gjennom innsamlingslister. Vi finner også eksempler på nøysomhet og gjenbruk. I årsmøtet 1958 kom ideen om å samle inn tomme sennepsglass som kunne brukes til drikkeglass. Dette er det nok mange som minnes fra egen husholdning. Det var gode og solide glass.

Sannelig var det grunn til å være stolt. I årsmelding 1957 skrev sekretæren: ”Det var vel ingen som trodde det da vi begynte å ta ut spiker av kassene den 2. mai at vi skulle ha kommet så langt som vi er i dag. Dette viser hvor stor interesse alle viser. Det har vært mang en slitsom tårn både for medlemmene og mennene som har hjulpet oss. For hadde vi ikke hatt så hjelpsomme

HEIA HUSMORLAG

Sang til innvielsen av Husmorhuset i 1958.

menn, hadde vi ikke klart dette arbeidet uten å leie mer hjelp. Da hadde nok ikke pengene våre ruppet langt.”

Innvielsen

Den 31. mars 1958 markerte et skille. Da var laget samlet til medlemsmøte på skolen for siste gang. Lørdag 19. april 1958 kunne kranseskålen på huset markeres med alle til stede som hadde vært med i dugnadsarbeidet. De ble bevertet med ertesuppe, smørbrød og kaffe.

Medlemmene kunne nå samles i et hus som besto av en stor sal med kjøkken og gang ved siden av. Kjelleretasjen inneholdt foreløpig bare garderobe, men med tiden var det meningen å innrede bad der. Også andre arbeider gjensto, som maling av huset, rydding og planering.

Den 28. april ble en ny og viktig milepæl passert. Da holdt laget det første møtet på det som nå ble kalt Husmorhuset. Frammøtet var stort med nesten alle medlemmene til stede.

Den offisielle innvielsen fant sted 19. mai 1958. Høytideligheten ble åpnet med musikk av Heia skolekorps, ledet av dirigent Halvor Halvorsen. Deretter var det bevertning med smørbrød og kaker, fortært til tonene fra en trio. I sin prolog minnet Inger Johanne Sørli om alt dugnadsarbeid og fortalte flere små episoder. Fra Norges Husmorforbund hilste fru Berth: ”Vi må

være samfunnsmennesker så vel som husmødre, og forstår vi samarbeidet, kommer vi langt”, sa hun. Fra kretsen hilste fru Jebsen som syntes det var helt utrolig det Heia Husmorlag har gjennomført. Husmorlaget kunne stå som et eksempel til inspirasjon for mange mindre lag, sa hun og overrakte blomster og vase. Flere andre sto også på talerlisten, blant dem bygningskontrollør Leif Helgerud som hilste fra Lier kommune.

Kvelden ble avsluttet med andakt av kalls-kapellan Rolv Beisvåg.

Husmorhuset etter innvielsen

Huset skulle i første rekke tjene som lokale for lagets egne møter, men det ble også åpnet for utleie til lokale aktiviteter. Slik ble et lenge følt savn om et forsamlingslokale for kretsen oppfylt.

Med Husmorhuset åpnet det seg også mulighet for å vise film. Fra februar 1959 var A/S Bygdekino på plass en gang i måneden, alltid med godt besøkte forestillinger. Et betydelig dugnadsarbeid ble lagt ned med å sette fram stoler og senere fjerne dem, være billettselger og kontrollør. En morsom kommentar finner vi i årsberetningen for 1959: ”Kontrolldamene kan bare på 21-forestillingen anmode ungdommen om å reise seg for de eldre.”

Blant dem som tok huset i bruk var lege Sverre Toverud fra Sylling som tidligere hadde hatt ukentlig legekontor på skolen.

En beslutning var det nok vanskelig å ta for det upolitiske sammensatte laget. Til styremøtet 3. juni 1959 leser vi: ”Det var kommet brev fra Lierskogen AUL angående 1.-maiprogram på Husmorhuset. Da vi synes dette var en vanskelig sak, besluttet vi å sende brevet til kretsleder fru Lund til videre behandling.” Svaret ble referert i styremøte 10. juli slik: ”Svar fra kretslederen, Magnhild Lund angående bestemmelsen ved utleie av Husmorhuset. Brevet ble oversendt Lierskogen AUL”. Referatet viser ikke om leie ble innvilget.

Etterord

Et kort sammendrag av den videre utviklingen: Ved årsskiftet 1960/61 hadde laget 49 medlemmer. ”Alt lagsarbeid ser ut til å være inne i en dødperiode, det har vi også merket innen vårt lag”, leser vi i årsmeldingen. Dette var begyn-

HEIA HUSMORLAG

Lierskogen 1966. Her er mye endret, ikke minst E-18 som nå går tvers gjennom det store åpne feltet midt i bildet. Den dominerende husklyngen tett ved riksvei 40 er landhandleriet til O. M. Evensen med bensinpumper foran. Husmorhuset seg vi på skrå bak forretningen. (Lier Historielags bildesamling.)

nelsen på den nedgang som fortsatte gjennom 1960-årene.

Tiltak til beste for lokalsamfunnet hadde i alle år preget laget. Og de fortsatte. I 1970 kom fotpleien for eldre i gang. Fra 1971 ble føttene stelt av Olla Holmestrand fra Asker, som hadde fotpleien i en årrekke fremover. Av andre aktiviteter kan nevnes barnepark fra midt i 1970-årene og arbeidsstue for barn.

I 1976 var den gamle tanken om å bygge et fullverdig samfunnshus på Lierskogen blitt en realitet. Husmorhuset ble solgt til Endress + Hauser AS og kr 250 000 av salgssummen satt inn i byggingen av det nye samfunnshuset som sto ferdig i 1977.

I 1995 hadde laget 20 medlemmer. Dette året kom det i stand et samarbeid med Tranby Husmorlag, og lagets navn ble endret til Heia/Tranby husmorlag. Samarbeidet varte i to år.

I 1997 ble navnet endret til Heia Kvinne- og Familielag i tråd med endringen av forbundets navn til Norges Kvinne- og Familieforbund.

Laget holdt det siste møtet 27. november 2006. Det var et adventsmøte der det var innslag av Margit Tharaldsen om tok forsamlingen inn i Prøysens rike med historier og trekkspillmusikk. ”Stemningen var nok noe vemodig til tider, da dette var vårt siste møte”, skriver Kirsti Dahn i referatet.

Laget ble ikke formelt lagt ned, men etter vedtektene gikk det inn i fem hvileår. ”Kanskje kan det være liv laga for laget igjen senere. Vi kan se tilbake med stolthet på det arbeidet vi har lagt ned for Lierskogen”, leser vi i årsmeldingen for 2006.

Mange har vært ledere i laget gjennom årene. Lengst funksjonstid hadde Anna Marie Kværnstuen med 15 år, deretter fulgte Johanne (Nan) Olsen med 11 år.

Kilder

Heia Husmorlags protokoll 1953-1968

Heia Husmorlags arkiv

Informanter: Astrid Ovenstad, Margit Tharaldsen